

Doornbos, Ben
Boekhandel Ben Doornbos
't Groninger Bijbelhuis
De Zaadzaaijer

Archiefblokgegevens

Archiefnummer: 479
Archiefnaam: **Ben Doornbos**
Begin-eindjaar: 1953-2002
Omvang: 2m. / 18 dozen
Plaats: EE1-EE2
Bewerker: Erik de Roode
Datum bewerking: 27 maart 2019

Voorwaarden voor raadpleging en gebruik

Voorwaarden voor raadpleging: Geen
Voorwaarden voor reproductie: Geen
Toegang: Open

ND 75: Ben Doornbos, eens de grootste adverteerder van de krant

Bron: Nederlands Dagblad, 13 november 2018, beeld familie Doornbos
 Ben Doornbos vierde met zijn vrouw Tiny op 24 oktober 2013 hun vijftigjarig huwelijksfeest.

Niet Albert Heijn, de Aldi, Stella of een ander groot landelijk bedrijf was in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw de grootste adverteerder van het Nederlands Dagblad. Die titel ging naar een gereformeerde boekhandelaar uit Groningen: Ben Doornbos.

Doornbos mag dan vooral als boekhandelaar bekend zijn geworden, zijn eerste contacten met het Gereformeerd Gezinsblad – zoals het ND voor 1968 heette – waren niet met de advertentieafdeling maar met de redactie. Want in de jaren veertig schreef hij onder de schuilnaam 'Jan Fuselier' columns vanuit Nederlands-Indië. Daar was hij in de nadagen van het koloniale gezag als militair gelegerd. Een van de belangrijkste 'heldendaden' waarover hij berichtte in de rubriek was zijn deelname aan het 'erepeloton' dat aanwezig was bij de overdracht van het militaire commando aan het Indonesische leger. Dat gebeurde bij de soevereiniteitsoverdracht op 27 december 1949.

Terug in Nederland nam hij in 1953 de Groningse boekhandel Pesman over. En toen begon hij met de plaatsing van 'Boekenbulletins'. Kleine, wekelijkse advertenties, die hij nummerde. Zo staat bij de advertentie van 13 augustus 1955: Nr. 29. De bulletins werden steeds groter, tot ze in de jaren zeventig en tachtig de complete achterpagina van de zaterdagbijlage Variant vulden.

triest bericht

Klaas Bronsema, in die jaren werkzaam als verkoper en vertegenwoordiger van de advertentie-afdeling, weet nog dat Doornbos elke week een envelop met informatie stuurde. 'Er zaten allemaal kaartjes in met boekgegevens, en meestal ook een redactioneel stukje. Het was voor de zetterij altijd een heel werk om er een mooie advertentie van te maken.'

Soms ging dat fout. Zo stond in de krant van 23 november 1983 een 'Triaest bericht'. 'Uitgerekend nú vlak voor de feestdagen kwam de kopij van het Boekenbulletin niet bij de krant aan. Daar hadden we nu zo op zitten zwoegen!', schreef Doornbos. 'Als de kopij alsnog aankomt zal men proberen het maandag e.v. dinsdag alsnog te plaatsen.'

jubiläum

Met Doornbos was afgesproken dat zijn advertentie steeds achter op de Variant kwam te staan. Soms moest hij wijken. 'Dat gebeurde als een andere adverteerder op die plek wilde staan met een steunkleur', zegt Bronsema. 'Doornbos liet dan wel merken dat hij dat maar niets vond.' De boekhandelaar kreeg één keer een steunkleur bij zijn advertentie. Op 18 mei 1974, toen nummer 1000 werd geplaatst.

Bijzonder was de krant van zaterdag 30 september 1973. Ben Doornbos vierde toen zijn 25-jarig jubileum met een complete boekenbijlage. Er stonden heel veel boektitels in, maar ook een historisch overzicht, een grote jubileumpuzzel en een kleurplaat voor de kinderen.

bijna romantisch

In 1992 verkocht Doornbos zijn zaak aan zijn collega's Heerco Walinga en Jan Riemer. Dat leverde een afscheidsinterview in de krant op, waarin de boekhandelaar citeerde uit een curieuze brief van Martin Ros. Hij was in die tijd een 'nationale boekenwurm', die tussen 1985 en 2007 elke zaterdag in het radioprogramma Tros Nieuwsshow een boekenrubriek verzorgde. Ros had een fascinatie voor het orthodox-christelijke leven en was vaak op evenementen als de EO-Familiedag en de vrijgemaakt-gereformeerde Schooldag in Kampen te vinden.

Ros schreef dat hij het wekelijkse 'boekenbulletin' zou missen. 'Ik heb daarvoor notabene ongeveer een abonnement op het ND genomen dat nu zulke gevaarlijke zwenkingen naar het neoliberalisme uitvoert.' Wat is dat nou? Het ND kwam dat jaar in het nieuws omdat toen de redactie werd opengesteld voor niet-vrijgemaakte personeelsleden. Ros lijkt dat te bedoelen, want hij vervolgt in zijn brief: 'Moet dat vrijgemaakte laatste baken dat mij zo uniek en bijna romantisch voorkwam per se óók verdwijnen?'

Tot zover ND75

Verdere informatie betreffende het dossier van Ben Doornbos:

Ben Doornbos was ouderling van de **GKV te Groningen Zuid** in de periode 1959-1966. In deze periode werd de predikant van deze gemeente, **ds. A. van der Ziel**, geschorst. Het dossier van ben Doornbos bevat agenda, notulen en correspondentie van de GKV te Groningen Zuid uit deze periode.

Uitgeverij "Vuurbaak" werd in 1965 opgericht en was van oorsprong een gereformeerde boekenuitgeverij. Ben Doornbos was in deze beginperiode voorzitter van deze uitgeverij. Het dossier van Ben Doornbos bevat informatie over deze uitgeverij.

Ben Doornbos zat in het bestuur van de **Gereformeerde Pedagogische Academie "Albertus Zijlstra"** te Groningen. Hij is daar een tijdlang voorzitter van geweest. Het dossier bevat agenda, notulen en correspondentie van deze Gereformeerde Pedagogische Academie.

Doos	Inhoud	Jaren	Vorm
1 – 9	Boekhandel Ben Doornbos Correspondentie Boekhandel Ben Doornbos. ' Boekenbulletins ': Kleine, wekelijkse advertenties in het "Nederlands Dagblad", die Ben Doornbos nummerde.	1953-1992	mappen
8	25 jaar boekhandel Ben Doornbos	1953-1978	Map
8	Boekenweekgeschenk	1989	Map
9	Adresboeken, correspondentie, berichten van felicitaties	1956	Map
10	Varia Friedmann Schäfer (Bielefeld 1)– correspondentie, literatuur en proza	?	Map
10	Boekengids verband Gereformeerd Kerkboek	1957-1970	Map
10	Varia	1947-1974	Map
10	Beroepskring Boekhandel Uitgeverij en bibliotheekwezen	1958-1965	Map
10	Lessen vakcursus " Antiquariaat "	?	Map

10	“Pen en Pers” , orgaan van het grafische beroepskring van het Gereformeerd Maatschappelijk Verbond	1960-1964	Map
10	Boekengids , uitgave van het verband van Gereformeerde Boekhandelaren in Nederland.	1959-1971	Map
11-12	Vuurbaak (uitgeverij) , opgericht in 1965		
11-12	Informatie productie Vuurbaak	1966-1970	2 map
11-12	De Vuurbaak, orgaan ten dienste van de vereniging van vrienden van De Vuurbaak	1966-1978	map
11-12	Uitgeverij De Vuurbaak (notulen bestuursvergadering, agenda, correspondentie, oprichtingsakte)	1965-1970	4 map
13	Varia		
13	Correspondentie met A. de Ligne	1957-1961	Map
13	Brochures enz., uit het begin van de vrijmaking , afkomstig van A. Doornbos	1943-1945	
14	Jaarboekjes Gereformeerde Kerk Groningen Noord, Oost, Zuid en West, Helpman	1979-2002	Map
15-16	GKV Groningen Zuid , Agenda , notulen en correspondentie van deze kerkenraad. Kwestie Ds. A van der Ziel	1959-1966	Mappen
17	Gereformeerde Pedagogische Academie “Albertus Zijlstra” – Notulen en correspondentie van het bestuur van deze GPA.	1972-1976	Mappen
18	Bescheiden betreffende de eerste jaren van de afscheiding in de provincie Groningen	1964-1972	2 map
18	Kopij over J.H. Bolt uitgever in Groningen in het begin van de 19 ^e eeuw (tijdens de afscheiding)	1962-1984	map
18	Ds. Douwe van Dijk , “Geef rekenschap”, afscheidsrede na 47- jarige ambtsbediening uitgesproken in de Noorderkerk te Groningen op 14 sept. 1960 door Ds. D. van Dijk, met eigenhandige correcties, aanvullingen en kanttekeningen van Ds. D. van Dijk.	1960	map
18	Recensies van het door Ben Doornbos vertaalde boek, “Het zaad moet sterven” door Prof. Young Euion Choi	1968	Map
18	Evangelisatie in Korea, nieuwsbrief van de werkgroep Korea – An Kosan Ri.		
18	K.W. Dijksterhuis : “Onderwijst al de volken”, geschiedenis van een erfenis, waarvan de opbrengst moet dienen voor zendingsdoelen, periode 1973-1996. In opdracht van de Raad van Beheer Zendingsfondsen Geref. Kerk Groningen – Oost te Groningen	1996	Map
18	Zendingszaken , zending in Japan	1967-1996	Map